

Languages on this page:

ISSN 1652-7224 ::: Publicerad den 24 november 2010

Utskriftsvänlig pdf-fil

Läs mer om idrottsfilosofi på idrottsforum.org

Sportsmanship – sportmannaanda – ger lätt associationer till herrar i tweed med äppelknyckarbyxor och keps och med en golfklubba i handen – eller någon liknande ålderdomlig idrottsbild. Frågan är om idén om sportsmanship, enligt Wikipedia att idrott bygger på "fairness, ethics, respect, and a sense of fellowship with one's competitors", är lika ålderstigen. Förvisso tycks idrottens potential att skapa ekonomiska värden ha förpassat dess potential för etisk fostran till baksätet, eller möjligen släpvagnen, trots många och högljudda avståndstaganden från dopning och annat "fusk" från idrottens internationella organisationer, IOK, FIFA, UEFA, ICC, IAAF, etc. Filosofer har inte sällan uppfattningar i de här frågorna, och det är också två välrenommerade fackfilosofer med gedigen idrottsbakgrund som står bakom den nya läroboken från Human Kinetics med titeln *Sport and Character: Reclaiming the Principles of Sportsmanship*, nämligen Craig Clifford (tennis) och Randolph M. Feezell (baseball). Vi föreslog Ørnulf Seippel att läsa och skriva om boken, och i sin recension problematiserar han tanken på en inneboende etisk princip i idrotten, en princip som i boken kokas ner till ett enda ord: respekt! Och respekt är viktigt, slår vår recensent fast.

Idrott och fostran

Ørnulf Seippel

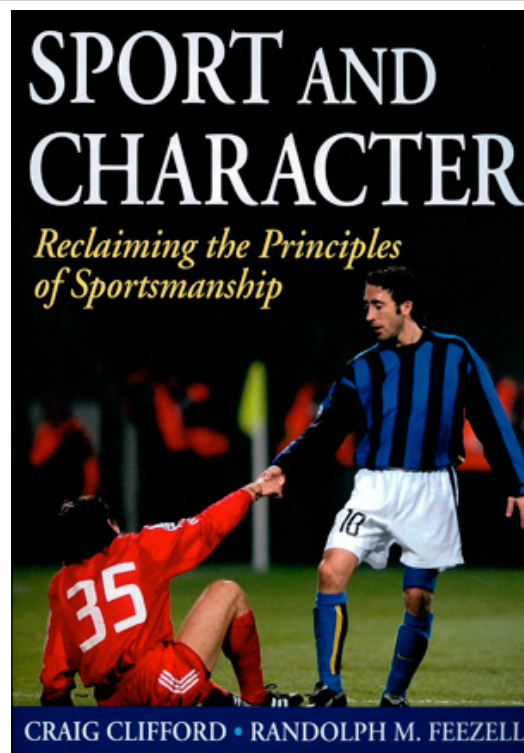
Norsk institutt for forskning om oppvekt, velferd og aldring (NOVA)

Craig Clifford & Randolph M. Feezell
Sport and Character: Reclaiming the Principles of Sportsmanship
128 sidor, hft., ill.
Champaign, IL: Human Kinetics 2010
ISBN 978-0-7360-8192-4

Et interessant spørsmål er om idrett er godt for noe annet enn at det er gøy, at det er sunt og at det kan være sosialt (som om det ikke er nok?); kan idrett gjøre oss – eller de som nå driver idrett og vokser opp – til bedre mennesker? På sett og vis er svaret på det at, ja, det kan idrett selvfølgelig, nå og da. Og like selvfølgelig, veldig ofte gjør idrett ikke det, og stort sett spiller vel idretten ingen viktig rolle i dette større bildet; hva slags mennesker det blir av oss har som regel ikke først og fremst med idrett å gjøre.

Som man vel kan ane av tittelen til den boken som her skal anmeldes, er det noen som er mer faste i troen på at idretten kan gjøre oss til bedre mennesker. Problemet er imidlertid en samfunnsutvikling som gjør at dette ikke skjer lenger. På sett og vis er dette sikkert riktig, idrettsutøvere jukser nok mer enn før, forestiller seg mer enn før, og jeg har selv vært pinlig berørt av elleveårige gutter som på teatralisk vis kaster seg i straffefeltet. Samtidig er jeg prinsipielt skeptisk til denne typen historier om forfall og elendighet som Clifford og Feezell gir oss her: jeg må innrømme at jeg har noen pigger ute når jeg leser dette.

Etter en ganske tradisjonell fortelling om forfall og elendighet, hva er det vi får? En oppbyggelig gjennomgang av hva idrett *egentlig* er og hvordan sportsmanship er forbundet med dette egentlige. Så får vi en gjennomgang av prinsippene sportsmanship bygger på, og det er kort og godt respekt: Respekt for motstandere, respekt for lagkamerater og laget, respekt for "officials", respekt for spillet og respekt mellom spillere og trenere.

Det har lenge vært så in å være skeptisk til denne måten å tenke på at den nå kanskje er in; det er igjen lov å ville ha litt substans, moral og karakter. Uansett: en så massiv oppfordring til respekt som vi møter i denne boken har for mange av oss noe motsigelsesfullt ved seg. På den ene siden kan det altså være lett å være nedlatende til dette, og det er vel litt for enkelt å tulle med et så voldsomt fokus på respekt.[1] Samtidig er respekt i følge siste versjon av kritisk teori, der Habermas' universelle lyster møter en postmoderne etikks opptatthet av "det andre", det aller viktigste i sosiale relasjoner (Honneth 1995a; Honneth 1995b; Honneth 2007). Respekt er altså superviktig, selv om det jo kan være interessant å merke seg at Honneths teorier først og fremst handler om respekt som grunnleggende på tre samfunnsområder - arbeid, kjærlighet, politikk/rett - og ikke på idrettsfeltet (eller noe som kan minne om det).

” Dypere sett, hevder hun, bygger spiseforstyrrelser på metafysiske antakelser som er dypt forankret i vestlig tradisjon.

Ved siden av å bli fortalt at mellommenneskelige relasjoner i idretten bør være preget av respekt, er det verdt å merke seg at vi får det fortalt i en tradisjonell amerikansk lærebokstil med hovedtekst og en mengde av bokser, bilder og medieklipp. En tanke som slår meg ved lesing av dette er at denne måten å formidle på er et uttrykk for akkurat det boka vil til livs; den forutsetter på sett og vis at vi ikke kan forholde oss til at ting er alvorlige eller vanskelige; at de har en sammenheng og står i en sammenheng. Hvorfor må selv opplæring i karakter og dannelse ta form av (dårlig designet) tegneserie? Om idrett, eller noe annet for den saks skyld, skal være med på å bygge karakter, er det ikke nettopp som en motvekt til dette overfladiske; som noe man tar på alvor, som gir erfaringer som er gode, som kan gi innsikt, som noe der man lærer andre mennesker å kjenne ved at vi gjør noe sammen, møter utfordringer sammen, går gjennom mot- og medgang sammen, orker noe sammen.

Til tross for en litt innett motvilje mot både noe av formen og innholdet ved denne boka, mener jeg nok likevel at dette i det store og det hele er en viktig bok for folk som jobber med idrett og som er glade i idrett. Uansett; tenk på at respekt er viktig, også i idretten.

Referenser

- Honneth, Axel. 1995a. "The other of justice: Habermas and the ethical challenge of postmodernism." in *The Cambridge Companion to Habermas*, edited by S. White. Cambridge: Cambridge University Press.
- Honneth, Axel. 1995b. *The Struggle for Recognition: The Moral Grammar of Social Conflict*. Cambridge: Polity Press.
- Honneth, Axel. 2007. *Disrespect. The Normative Foundations of Critical Theory*. Cambridge: Polity Press.

Not

- [1] <http://www.youtube.com/watch?v=pP18EAZt-dY>,
http://www.youtube.com/watch?v=xTwzgB_3VjM&feature=related

© Ørnulf Seippel 2010.

 [Hitta bästa pris på boken hos Prispallen.se](#)

 [Kjøp boken fra Capris.no](#)

 [Sammenlign priser på bogen hos Pensum.dk](#)

 [Buy this book from Amazon.co.uk](#)

 [Buy this book from Amazon.com](#)